

Посмітна Вікторія Віталіївна,

доцент кафедри правового забезпечення
службово-бойової діяльності Національної
академії Національної гвардії України,
кандидат філологічних наук, доцент

ПРІОРИТЕТНІСТЬ КООПЕРАТИВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ЯК УМОВА ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХИСНИКІВ ПРАВОПОРЯДКУ

Проблема визначення пріоритетних комунікативних стратегій для правоохоронців у процесі їх службової діяльності є важливим аспектом вивчення галузевої комунікації.

Дослідження комунікативних стратегій активно здійснюється протягом останніх років. Актуальність вивчення цього питання зумовлена розвитком демократичного суспільства, урізноманітненням сфер спілкування. Особливу увагу дослідників привертає проблема застосування комунікативних стратегій у галузевій комунікації. Проте до останнього часу спілкування правоохоронців – як працівників поліції, так і службовців Національної гвардії – традиційно сприймалося самими захисниками правопорядку як закрите, відокремлене, відмінне від інших типів спілкування, таке, що не потребує ніяких змін, нововведень, не допускає втручання з боку фахівців комунікації. Сучасні ж конфлікти в суспільстві демонструють необхідність комунікативної освіти правоохоронців, спонукають до активного, широкого впровадження нових підходів у формування комунікативної компетентності захисників правопорядку.

Метою цього дослідження є обґрунтування пріоритетності кооперативних комунікативних стратегій у досягненні ефективності службової діяльності правоохоронців.

Необхідною умовою комунікативної компетентності є вміння обирати стратегію мовної поведінки (комунікативну стратегію), тобто основний підхід до реалізації комунікативного наміру. Мовознавці виділяють різні стратегії відповідно до особливостей комунікації. Існує і загальний принцип розподілу всіх стратегій на кооперативні (взаємодії) і некооперативні (конфронтаційні). Комунікативні стратегії обираються та застосовуються мовцем відповідно до позамовної мети спілкування. Пріоритетність стратегії визначається

ефективністю її застосування, а в контексті правоохоронної галузі – здатністю сприяти виконанню службових завдань.

Сучасний соціальний контекст спонукає визначити кооперативні комунікативні стратегії як пріоритетні для діяльності сил охорони правопорядку, а також наголосити на недопустимості застосування тих стратегій, що характеризуються сьогодні як конфронтаційні (домінування, наказування, ігнорування). Необхідність урахування думки та інтересів співрозмовника спонукає відмовитись у спілкуванні з цивільним населенням від звичних для кожного військовослужбовця стандартних мовних формул, безапеляційності, наказового тону. Натомість існує необхідність усвідомлення важливості пояснювати, переконувати, дослухатися до думки співрозмовника, виявляти повагу до нього. Саме тому в мовній поведінці захисника правопорядку пріоритетними повинні бути такі стратегії: переконання, ввічливості, взаєморозуміння, виявлення поваги. Ці стратегії є кооперативними, тобто орієнтованими на взаємодію, на мирне вирішення будь-якого конфлікту.

Головне завдання майбутнього правоохоронця – навчитися сприймати цивільного співрозмовника не як підлеглого, який зобов'язаний виконувати його наказ, а як особистість, визнати його право на власну думку, інтереси, цілі. За таких умов необхідним є вміння аналізувати наміри співрозмовника в аспекті їх відповідності закону, вимогам безпеки громадян.

Особливості службової діяльності правоохоронців передбачають потенційну загрозу агресії або маніпулювання з боку громадян, натовпу. З урахуванням можливої небезпеки варто звернути увагу на формування відповідних комунікативних умінь – виявляти сигнали агресивної або провокативної поведінки та запобігати реалізації небезпечних намірів.

Звичайно, застосування кооперативних стратегій як пріоритетних вимагає від захисників правопорядку додаткових комунікативних зусиль, розвитку комунікативних умінь. Проте саме стратегії взаємодії допомагають зарадити конфлікту, уникнути взаємних звинувачень, агресії, сприяють зближенню, згуртуванню суспільства.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
2. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. Москва : Изд-во ЛКИ, 2008. 288 с.

3. Комунікативні стратегії і тактики правоохоронців у сучасному соціальному контексті : монографія / за ред. д. філол. наук, проф. Л. М. Пелепейченко. Харків : Акад. ВВ МВС України, 2013. 220 с.

4. Криворучко С. И. Речевое воздействие как объект лингвистических исследований. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. Харків, 2010. № 897. С. 131–137.

5. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М. Лінгвістика впливу : монографія. Київ : Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2005. 148 с.

6. Мовна комунікація в діяльності сил охорони правопорядку : Теоретичні засади галузевої комунікації : монографія / за редакцією Л. М. Пелепейченко. Харків : АВВ МВС України, 2009. 272 с.

Рак Анна Петрівна,

адвокат (м. Київ);

Назаренко Святослав Петрович,

доцент кафедри права Житомирського державного технологічного університету, кандидат юридичних наук, доцент

ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОГО ЮРИДИЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Одним із напрямів модернізації вищої освіти, зокрема юридичної, є запровадження та реалізація компетентнісного підходу в навчанні. Концепція модернізації освіти орієнтується на розвиток професійної компетентності фахівця, визначає необхідність переходу системи середньої та вищої професійної освіти на реалізацію випереджаючої професійної освіти, в основі якої лежить принцип розвитку майбутнього фахівця в процесі професійної підготовки, активізації їх творчого потенціалу, формування здатності до компетентної поведінки в умовах конкурентного середовища.

У визначенні змісту професійної компетентності Міжнародний департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти тлумачить поняття «компетентність» як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу. Зміст цього поняття також урахує знання, навички, відношення, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції,